

*Управни одбор Међународне операције
мониторинга за Попис становништва
и домаћинства у Босни и Херцеговини*

Трећи извјештај оцјене

Jean Michel Durr, виши експерт – вођа тима

Katerina Kostadinova-Daskalovska – експерт

Увод и историјат

1. А Попис становништва и домаћинстава провешће се у Босни и Херцеговини (БиХ) у складу са Законом о попису становништва, домаћинстава и станова у Босни и Херцеговини 2013. године, како је усвојила Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине 3. фебруара 2012. Вијеће министара Босне и Херцеговине позвало је Европску комисију да организује међународни мониторинг Пописа. Тако су Европска комисија, Вијеће Европе и Вијеће министара Босне и Херцеговине 18. априла 2012. године потписали Меморандум о разумијевању, како би се договорили о сљедећем:
 - Општи циљ Операције међународног мониторинга Пописа становништва и домаћинстава у Босни и Херцеговини је надгледање усклађености цијелог процеса Пописа, од припреме до дисеминације података, са:
 - Међународним стандардима за пописе становништва и домаћинстава које дефинишу УНЕСЕ и Еуростат, а које је одобрила Конференција европских статистичара као Препоруке за Пописе становништва и домаћинстава 2010,
 - Одредбом (ЕК) 763/2008 о пописима становништва и домаћинстава, те мјере имплементације;
 - Основним начелима званичне статистике, усвојеним од стране Статистичке комисије УН, као и са Кодексом праксе европске статистике проглашеним од стране Европске комисије;
 - Стандардима заштите и повјерљивости података, како је дато у Конвенцији о заштити појединца, а у вези са Аутоматском обрадом личних података Вијећа Европе, као и са важећим релевантним одредбама Европске уније.
2. Операцију ће спроводити Комитет међународних организација, Управљачка група којој ће помагати Виши експерт за попис, експерти за пописе становништва, један или више експерата за информационе технологије, те особе које ће на терену надгледати пописивање на терену.
3. Виши експерт за попис, експерти за попис и ИТ експерти процијениће усклађеност Пописа у Босни и Херцеговини са захтјевима датим у Меморандуму о разумијевању, али неће пружати никакву техничку подршку.

4. Под вођством Комитета и Вишег експерта за попис, експерти за попис ће:
 - Пратити техничку припрему Пописа, укључујући пилот попис и постпописна анкета, посебно израду упитника и приручника;
 - Надгледати прикупљање, обраду и дисеминацију пописних података, верификујући испуњавање захтјева дефинисаних у ранијем тексту;
 - Контролисати поштено и исправно израчунавање на свим нивоима, те пратити да ли је повјерљивост појединачних података у потпуности загарантована;
 - Истраживати сва остала питања релевантна за Попис.
5. Управљачка група именовала је г. Jean-Michela Durra као вишег експерта за попис и г. Roberta Bianchinia, г. Benta Noerby Bondea, гђу Meryem Demirci, гђу Katerinu Kostadinovu-Daskalovsku, анд г. Guidoа Pieraccinia као експерте за пописе становништва. Виши експерт за попис и експерти за пописе чине Управни одбор ИМО међународних експерата.
6. Прва мисија УО ИМО је одржана од 23. до 26. априла 2012. Циљ ове мисије био је да се оцијени припрема за попис становништва и домаћинства у својим основним компонентама, укључујући припрему пилот пописа. Извјештај УО послао је Виши експерт за попис 12. маја ИМО Управљачкој групи.
7. Друга мисија одржана је од 26. до 29. јуна 2012. Циљ ове мисије био је да се оцијени напредак остварен након прве мисије у припреми за попис становништва и домаћинства, укључујући и припрему пилот пописа.
8. Трећа мисија одржана је 17. и 18. септембра 2012, а спровела су је два члана УО, г. Durr и гђа Katerina Kostadinova-Daskalovska. Циљ мисије био је да се оцијени имплементација препорука датих у претходним извјештајима и да се оцијени припрема пилот пописа планираног за 15. октобар 2012.
9. Тренутна оцјена заснована је на информацијама добијеним током ових састанака и неким директним опажањима током мисије. Према томе, коментари и препоруке дати у даљем тексту засновани су на разумијевању експерата, па можда не одражавају стварно стање. Овај извјештај припремио је Виши експерт за попис, узимајући у обзир појединачне извјештаје свих експерата, као и своја лична опажања.
10. Експерти желе да изразе захвалност директорима и особљу БХАС, ФЗС и РЗС, као и геодетских управа, за расположивост и сарадњу, као и особљу Вијећа Европе за савршену организацију мисије.

РЕЗИМЕ

11. Након друге мисије, УО сматра да је остварено значајан напредак у припреми пилот пописа. Одређене важне препоруке су примијењене, као што је побољшање картографије или укључивање отворених питања о етничкој и вјерској припадности и матерњем језику. Међутим, координација и сарадња су још увијек слабе. Састанак одржан са три директора потврдио је да бројни неспоразуми још увијек ометају сарадњу и процес доношења одлука. Поред поновљених активности, постоје и два велика ризика: да се знатно одгоди припрема свих материјала због бесконачних дискусија и да постоје различити начини имплементације и организације пописних активности у два ентитета. Уколико ово прво има утицаја на датум, попис се може одржати, а друго директно утиче на квалитет и упоредивост пописа на територији Босне и Херцеговине, а самим тим и на његову усклађеност са међународним и европским стандардима.
12. Припрема пилот пописа је у току. Поред одређених одгађања, требало би да буде могуће спровести пилот попис у октобру ове године.
13. Коначно, УО сматра да се пилот попис може спровести у октобру, уколико се буду донијеле јаке одлуке и спровеле активности када су у питању преостале припреме, али још увијек изражава сумње када је у питању припрема пописа становништва и домаћинстава до априла 2013. Посебно ће одлучујуће за поштовање рока у априлу 2013. године бити то у којој ће мјери статистичке институције моћи да брзо донесу одлуке након анализе пилот пописа.

ОЦЈЕНА ПРИПРЕМА ЗА ПОПИСА СТАНОВНИШТВА И ДОМАЋИНСТАВА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

ПРАЂЕЊЕ ПРЕПОРУКА

14. Након претходне мисије, примијењене су сљедеће препоруке:
 - Направљена је листа колективних смјештаја. Завод за статистику послао је захтјев општинама.
 - Направљен је нацрт стратегије управљања ризиком. Особље Завода за статистику напоменуло је да је направило нацрт своје сопствене стратегије након консултација са Агенцијом, из које су добили информацију да су на истој нису започели рад. Како је препоручено, документ за сваки ризик дефинише вјероватноћу појаве и могући утицај, како би се идентификовали најкритичнији ризици. Питања

буџета сматрају се најкритичнијим, као и минска поља. Већ су подузете корективне мјере, затражена је помоћ од општина, како би се знало које су области опасне.

- Картографска припрема је значајно унапријеђена, Геодетска управа РС добила је ажуриране ортофотографије како би се поново започео процес ограничавања пописних кругова и креирање мапа на тој основи. Мапе се сада достављају свакодневно на FTP серверу у PDF формату. Са своје стране, Завод за статистику направио је процедуру за примање и контролу мапа, са листом ставки које треба да се провјеравају. Десет људи је укључено у ову фазу, а у случају потребе они одлазе и на терен. Завод за статистику има 7 дана да спроведе контроле, а затим Геодетска управа има 5 дана да уврсти измјене и врати мапе. Детаљан план активности је направљен (и дат Управном одбору). Према овом плану, очекује се да се картографија доврши у РС до краја 2012. године. Постављено је питање штампања мапа: у РС, Геодетска управа је спремна да штампа мапе за РС (у три примјерка).
- Када се ради о питању граница међу ентитетима, радна група на државном нивоу одлучила је да ће Геодетска управа одредити зону од 100m која ће тренутно дефинисати границу (због малог размјера који је кориштен, погледати претходни извјештај) на мапи и пружати Централном пописном бироу информације неопходне за доношење одговарајућих одлука за спровођење пописа у тим мјестима. Геодетска управа ће такође обухватити и ажуриране информације које се тичу минских поља.